

Plenum

Torsdag 2.6.2016 kl. 16.01—17.24

2.2. Muntlig fråga om höjningen av dagvårdsavgifterna (Ville Niinistö gröna)

Muntligt spörsmål MFT 63/2016 rd

Muntlig frågestund

Talman Maria Lohela: Nästa fråga, ledamot Niinistö.

Debatt

16.30 Ville Niinistö vihr: Arvoisa puhemies! Tämä hallitus on monin tavoin heikentämässä ihmisten ostovoimaa, erityisesti pieni- ja keskituloisten. Kilpailukyypaketissa leikataan ihmisten palkkoja merkittävästi, ja on hyvä, että sitä nyt kompensoidaan veroratkaisulla. Se pitäisi kohdentaa erityisesti pieni- ja keskituloisille, mutta on muitakin toimia, jotka ovat rankkoja erityisesti lapsiperheille ja meidän koulutusjärjestelmälle. Ja siksi, kun nyt ollaan tässä tilanteessa, että jos tästä päästään eteenpäin, niin nyt olisi syytä varmistaa, että kaikki hallituksen toimet tukevat työllisyyttä. Me tiedämme, että eduskunnassa on yksi esitys käsittelyssä, joka sitä ei todellakaan tee — se on vaikea lapsille, lapsen oikeudelle varhaiskasvatukseen, mutta vaikea asia myös naisten työllisyydelle — elikkä päivähoitomaksujen korotukset. Kysynkin pääministeriltä ja opetusministeriltä, että kun nämä hoitajat, poliisit, sosiaalityöntekijät, keskituloiset ihmiset, voivat joutua maksamaan tuhansia euroja vuosittain enemmän päivähoitomaksuista, niin oletteko valmiita nyt vetämään takaisin tämän päivähoitomaksukorotuksen eduskunnasta, jotta myös heidän asemansa olisi turvattu ja naisten työllisyystilanne paranisi.

16.31 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kysymys oli täsmällinen ja liittyi päivähoitomaksujen korotuksiin. Jos en ihan väärin muista, niin hallitusohjelmassa me arvioimme, että kokonaissäästö siltä alalta olisi noin 56 miljoonaa euroa. Olemme laskeneet tätä kokonaisuutta uudemman kerran ja huomanneet, että tämä ei tule toteutumaan. Nyt me tarkastelemme sitä kokonaisuutta ja me tarkastelemme sitä, totta kai, valtiontalouden näkökulmasta, me tarkastelemme sitä työllistymisen näkökulmasta, me tarkastelemme sitä oikeudenmukaisuuden näkökulmasta, ja me tarkastelemme sitä myös ostovoiman näkökulmasta. Eli tässä vaiheessa, edustaja Niinistö, me emme voi antaa täsmällistä vastausta tuohon teidän erinomaiseen kysymykseenne.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

16.32 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä oli jo varsin positiivinen uutinen valtiovarainministeriltä, että te olette vastannut tähän asiantuntijoiden

Punkt i protokollet PR 63/2016 rd

ja myös sosiaali- ja terveysvaliokunnan täällä eduskunnassa antamaan varsin kriittiseen lausuntoon, että tässä aiheutetaan sitä, että naisten työllistyminen voisi vaikeutua, ja lapsen oikeus varhaiskasvatukseen on myös lapsen etu. Jos työllisyysaste heikkenisi tämän uudistuksen myötä, niin sen vaikutukset olisivat monin tavoin negatiiviset naisten asemaan, mutta myös lasten asemaan.

Nyt, kun monet isot kaupungit ovat jo ilmoittaneet, esimerkiksi Helsingin päättäjistä useimmat ovat sanoneet, että Helsinki ei tulisi ottamaan tätä päivähoitomaksukorotusta käyttöön, niin siinä olisi myös alueellisesti eriarvoistava vaikutus. Erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomen kunnat ja köyhät maaseutumaiset kunnat joutuisivat korottamaan maksuja, jolloin heidän lapsensa ja heidän naisensa kärsisivät ja heidän työelämänsä kärsisi, mutta suurissa kaupungeissa olisi varaa pitää maksut alempana, jos siellä on sellainen poliittinen enemmistö, joka siihen haluaa panostaa. Tämä tuntuu tosi epäoikeudenmukaiselta, ja kysyn myös ministeri Grahn-Laasoselta, näettekö te tämän epäoikeudenmukaisuuden ja peruisitteko tämän (Puhemies koputtaa) ylimmän maksuluokan kovan korotuksen.

16.33 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro):

Arvoisa puhemies! Olen iloinen, että tämä asia nousi esille tällä kyselytunnilla ja varhaiskasvatuksesta puhutaan. Me olemme juuri opetus- ja kulttuuriministeriössä viimeistelemässä neuvotteluja yliopistojen kanssa tulevasta sopimuskaudesta, ja siellä myöskin varhaiskasvatus on ollut vahvasti esillä. Eli tulemme lisäämään tuntuvasti ja pysyvästi yliopistossa koulutettavien lastentarhanopettajien määrää, mikä vastaa siihen muun muassa pääkaupunkiseudulla olevaan tilanteeseen, että koulutetuista lastentarhanopettajista on pulaa.

Tämä myös mahdollistaa sen, että varhaiskasvatus kehittyy sisällöllisesti, sen pedagogiikkaa voidaan vahvistaa, ja kun tässä yhteydessä tehdään vielä muutakin työtä, muun muassa varhaiskasvatuksen perusteet ensimmäistä kertaa Opetushallituksessa, niin voimme viedä sisällöllisesti varhaiskasvatusta eteenpäin vaikeassa taloudellisessa tilanteessa. Olen myös hyvin iloinen siitä, että tulemme vielä käymään tätä varhaiskasvatuksen maksuihin liittyvää asiaa läpi hallituksen piirissä ja katsomme, mitä sille asialle voimme tehdä.

16.34 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli hyvä kuulla, että hallitus harkitsee uudelleen tätä kohtuutonta lasten päivähoitomaksujen korotusta, joka kohdistuu moneen keskituloiseen ja melko pienituloiseen perheeseen. Itse asiassa, jos te ette sitä peruisi, niin hallituksen toimilla heikennettäisiin lapsiperheiden tuloja puolella miljardilla eurolla kahden vuoden sisään.

Joskus tuntuu siltä, että lapsivaikutusten arviointia ei ole otettu huomioon hallituksen päätöksissä riittävästi. Aiotteko nyt tästä eteenpäin vahvistaa lapsivaikutusten arviointia? Otetaan esimerkiksi tekemänne alkoholipäätös, että nelosolutta ja limuviinoja tuotaisiin ruokakaappoihin. Oletteko pohtineet sitä, mikä vaikutus sillä on muun muassa alkoholisiperheiden lapsiin?

16.35 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikutusarvioinnit tehdään niin hyvin ja huolellisesti kuin ne on käytettävissä olevan lainsäädännön valmistelun yhteydessä mahdollista tehdä. Ja kun otitte esiin alkoholilainsäädännön muutoksen, kokonaisuudistuksen, niin sen osalta valmistelun yksi olenn-

Punkt i protokollet PR 63/2016 rd

aisimpia osia on vaikutusarvioinnin tekeminen. Ennen kuin laki voi olla eduskunnassa, nuo vaikutusarviointit on tehtävä.

16.36 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Värderade talman! Regeringen föreslår en betydande höjning i dagvårdsavgifterna. Vi vet att kvinnors sysselsättningsgrad i Finland är betydligt lägre än den är i Sverige, i synnerhet i åldern 30—40 år. Det här kommer att förvärra situationen.

Me tiedämme, että naisten työllisyysaste on Suomessa huomattavasti Ruotsin työllisyysastetta matalampi. Nyt luodaan taas uusi kannustinloukku. Tämä toimenpide ei nosta työllisyysastetta, päinvastoin se uhkaa laskea sitä. Kuitenkin hallituksella on selkeä tavoite 72 prosentin työllisyysasteeseen pääsemiseksi.

Arvoisat ministerit, eikö ole jo selvä, että tämä luo kannustinloukkuja? Onko tämä sitä perussuomalaista perhepolitiikkaa, joka myös estää vanhempainvapaan ja kotihoidon tuen uudistamisen? Mitkä ovat ne keinot, jotka ovat käytettävissä tähän työllisyysastetavoitteeseen pääsemiseksi?

16.37 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Ledamot Adlercreutz är på rätt väg när han understryker att sysselsättningsnivån för kvinnor i Sverige i vissa åldersgrupper är högre. Ledamot Adlercreutz är också på rätt väg när han analyserar att vårt förslag inte är ett sysselsättningsfrämjande förslag.

Tätä taustaa vasten me pyrimme tällä hetkellä hallituksessa pääsemään irti leikkausmoodista kohti työllisyysmoodia. Tätä taustaa vasten me olemme valmiita tarkastelemaan sellaisia toimenpiteitä, jotka a) parantavat ostovoimaa ja b) lisäävät työllisyyttä. Me emme sulje vaihtoehtoja tässä vaiheessa pois, mutta tässä vaiheessa me emme voi myöskään mitään luvata.

16.38 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meillä oli eilen käsittelyssä lisämäärärahat, ja hallitus antoi lisämäärärahaa omais- ja perhehoitajien rahoitukseen kunnille. Täällä edustaja Niinistö puhui, että se saattaa vaihdella eri kunnissa, ja itse jotenkin ajattelin, että tämä liittyy kunnalliseen itsemääräämisoikeuteen. Hallitusohjelmaan on muistaakseni kirjattu se, että hallitus ei anna uusia tehtäviä kunnille ilman lisärahoitusta. Kunnathan ovat olleet vaikeuksissa, kun näitä valtionosuuksia on viime vuosina leikattu. Aikooko hallitus pitää kiinni siitä linjasta, että kunnille ei tule lisää tehtäviä ilman lisärahoitusta?

16.38 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Kyllä aikoo pitää siitä kiinni. Meillä on kirjoitettu hallitusohjelmaan, että jos kunnille annetaan lisää tehtäviä, niin siihen tulee mukaan 100-prosenttinen valtionosuus. Eli kun tiedämme, miten heikossa kunnossa valtiontalous, julkinen talous tällä hetkellä on, niin se on kyllä aika hyvä rajoite sille, että hallituksella ei tule olemaan intohimoja antaa lisää tehtäviä kunnille.

16.39 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella hyvä kuulla, että oppositiopuolueiden kuukausien ja kuukausien sinnikkään työskentelyn jälkeen

Punkt i protokollet PR 63/2016 rd

hallitus on vihdoinkin nyt näkemässä valoa. (Naurua) Hallitusta on kutsuttu ylimieliseksi, jääräpäiseksi. Te ette ole halunneet kuunnella asiantuntijoita. Te ette ole halunneet kuunnella suomalaisia perheitä. Mediassa kuitenkin miltei päivittäin suomalaiset perheet kertovat huolestaan. Tässä aivan äskettäin Iltalehdessä kolmen esikouluikäisen äiti totesi, että eipä jäisi käteen paljon, kyllä ei kannata, jos nämä päivähoitomaksut nousevat, niin kuin te olette kaavailleet. Hän on laboratoriohoitaja. Niin ikään Teurajärvi, hallituspuolue perussuomalaisten Pohjanmaan piirin puheenjohtaja Teurajärvi siis, on todennut, että hän ei mene töihin, koska hänestä on kannattavampaa jäädä kotiin, kun nämä hallituksen päivähoitomaksut ovat nousemassa näin hurjasti. Että kuunnelkaa edes omianne, jos ette kuuntele asiantuntijoita ja oppositiopuolueen edustajia.

16.40 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro):

Arvoisa puhemies! Haluaisin kuitenkin tarkentaa sen, että sekä voimassa olevassa lainsäädännössä että siinä, mikä tällä hetkellä on eduskunnassa käsittelyssä, varhaiskasvatus on maksutonta näille kaikkein heikoimmassa asemassa oleville perheille eli pienituloisille perheille ja sitä kautta sosiaalinen oikeudenmukaisuus toteutuu. Ja se, mikä meidän tavoitteenamme on, on se, että yhä useampi lapsi voisi osallistua varhaiskasvatukseen, eli se, että saisimme osallistumisastetta nostettua. Erityisesti esimerkiksi sellaisissa ryhmissä kuin vaikkapa maahanmuuttajaryhmissä varhaiskasvatus voisi olla sellainen opintietä myöhemmin tukeva osa koulutusjärjestelmää. Tutkimukset osoittavat sen, että varhaiskasvatus on hyvin vaikuttava osa koulutusjärjestelmäämme. Eli tässä suhteessa pidän tärkeänä sitä, että pystymme erilaisin toimin myös vaikeassa taloudellisessa tilanteessa vahvistamaan osallistumista varhaiskasvatukseen ja tukemaan sitä, että kaikilla perheillä olisi mahdollisuus osallistua varhaiskasvatukseen.

16.41 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Viime viikolla keskustelin satakuntalaisen neljän lapsen yksinhuoltajaäidin kanssa, joka oli juuri käynyt yt-neuvottelut ja joutui työttömäksi. Hänen tulokulmansa ja asenteensa rohkaisi ainakin minua valtiovarainministerinä. Hän totesi, että kyllä tästä selvitään ja uusi työpaikka löytyy. Nyt meidän täytyy muistaa, että Suomessa on käänne tapahtumassa. Vuosina 12, 13 ja 14 meidän talous supistui. Vuonna 15 meidän talous kasvoi 0,5 prosenttia, tänä vuonna noin prosentin verran. Jos kilpailukyky sopimus saadaan maaliin, niin uskon vahvasti siihen, että tämä ensimmäinen vaikea sopeuttamisen ja leikkauksien vuosi saa Suomeen talouskasvua ja parantaa myös työllisyystilannetta. Tämä on ensimmäinen vuosi, kun työttömyys ei Suomessa kasva. Toivoisin, että me voisimme myös tässä salissa joskus keskittyä siihen positiiviseen värinään, joka Suomessa kahdeksan vuoden jälkeen nyt nähdään. (Välihuutoja)

16.42 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy kiittää hallitusta siitä, että täällä ei ole ihan niin toivoton olo kuin usein on ollut puhuessa, vaan nyt on tullut vastauksia tässä keskustelussa ja selkeästi myös tunnistamista siitä, että monet leikkaustoimet haittaavat työllisyyttä. Jos siirrytte siihen, että tehdään työllisyyttä tukevia toimia ja vältetään tavallisten ihmisten arkea ja ostovoimaa heikentäviä päätöksiä ja lasten oikeuksia kaventavia päätöksiä, niin se suunta on oikea ja kannustan menemään siihen suuntaan.

Punkt i protokollet PR 63/2016 rd

Mutta, arvoisa puhemies, ongelma on tietysti se, että hallituksen jo päättämät linjaukset ovat toteutumassa ja lasten asema on heikkenemässä tulevaisuudessa, jos nyt päätetyt leikkaukset toteutuvat. Siksi kysynkin: Miten te näette, että voidaan paikata sitä, että esimerkiksi jo ryhmäkokojen kasvattaminen ja täyden päivähoito-oikeuden rajaaminen monissa päiväkodeissa heikentää vaikka juuri maahanmuuttajanuorten osallisuutta siihen varhaiskasvatukseen, mistä opetusministeri äsken lämpimästi puhui? Miten voitte korjata näitä virheitänne, jotka heikentävät tosiasiassa kuitenkin lasten oikeutta kasvatukseen ja koulutukseen, mistä te nyt sanoitte, että on tärkeä arvo?

16.43 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro):

Arvoisa puhemies! Lasten, lapsiperheiden ja kaikkien suomalaisten asema heikkenee, mikäli emme saa Suomen taloutta kuntoon. Siitä on tänään keskusteltu tässäkin salissa, ja siihen tähtäävät nämä kaikki toimet, joista olemme keskustelleet: kilpailukykysojimus, veroratkaisut ja myöskin ne kaikki ratkaisut, mitä teemme tällä hetkellä muun muassa koulutusjärjestelmämme uudistamiseksi. On jouduttu tekemään kipeitä leikkausratkaisuja, ja se on ehdottomasti ollut pakollista tehdä, koska meidän talous ei tällä hetkellä ole tasapainossa ja velkaannumme siten, että ne velat siirtyvät tulevien sukupolvien maksettavaksi, ellei tämä kurssi käänny. Ja onneksi hallitus on tämän ensimmäisen toimintavuoden aikana määrätietoisesti toiminut siihen suuntaan, että meillä on terve talous, että meillä on mahdollisuus tänään puhua siitä, että kasvua on näköpiirissä, että voidaan puhua siitä, että Suomen suunta on kääntymässä.

Frågan slutbehandlad.